

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
ОСНОВИ ЛЕКСИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

підготовки бакалавра

спеціальності 035 Філологія

освітньо-професійної програми Мова і література (англійська). Переклад

Силабус навчальної дисципліни «ОСНОВИ ЛЕКСИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»
підготовки бакалавра, галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035
Філологія, за освітньо-професійною програмою Мова і література (англійська).
Переклад.

Розробник: Василенко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент
кафедри практики англійської мови.

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
практики англійської мови (протокол № 1 від 31 серпня 2020 р.).**

Завідувач кафедри: Коляда Е. К.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 (денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
		Лекції 16 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
		Самостійна робота 56 год.
ІНДЗ: є		Консультації 6 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Англійська	

Таблиця 1а (заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова та література (англійська). Переклад Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 90 год / 3 кредити		Рік навчання 3
		Семестр 6-ий
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 4 год.
		Самостійна робота 68 год.
ІНДЗ: є		Консультації 12 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання	Англійська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Василенко Ольга Вікторівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент кафедри практики англійської мови
Посада	доцент
Контактна інформація	м.т. (050)6407547; (097)6739040 olyavnu@ukr.net , vasylenko@eenu.edu.ua,
	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
Дні занять	Очні консультації: в день проведення лекцій / семінарських занять (за попередньою домовленістю). Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Програма навчальної дисципліни «Основи лексичної семантики» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра, галузі знань 03 гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньою програмою Мова і література (англійська). Переклад. Курс призначений для студентів 3 року денної та заочної форм навчання факультету іноземної філології і вивчається у 6-му семестрі. Курс завершується заліком.

Лексична семантика вивчає лексичні зв'язки і те, наскільки значення окремого слова визначається значенням речення в цілому. Звертається увага на відношення значень різних слів. Центральними є поняття синонімія, антонімія, гіперонімія, гіпонімія. Важливу роль відіграють також омоніми і пароніми, вони пов'язані як із зовнішньою формою (написанням) слів, так і з їх значенням.

Об'єктом даного курсу є базові поняття лексичної семантики.

Предметом курсу є особливості й проблематика визначення, характеристик та функціонування базових понять лексичної семантики.

2. Пререквізити

Основою для викладання курсу є рівень володіння англійською мовою B2+ – C1 у фонетичному, лексичному та граматичному аспектах, а також відомості, що були здобуті студентами протягом вивчення **теоретичних курсів з вступу до мовознавства, вступу до германістики, етнолінгвістики, прагмалінгвістики, когнітивної лінгвістики.**

До **постреквізитів** (дисциплін, для вивчення яких потрібні відомості, що здобуваються в процесі вивчення лінгвокраїнознавства країн основної мови) належать **порівняльна типологія, інтерпретація тексту, прикладна та корпусна лінгвістика, соціолінгвістика, актуальні проблеми сучасної лінгвістики, методологія та організація сучасних досліджень.**

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування навичок дослідницької діяльності, оволодіння базовими поняттями лексичної семантики.

Основні завдання:

1) *простежити етапи становлення лексичної семантики як науки;*

- 2) ознайомити студентів з основними типами лексичного значення та методами їх аналізу;
- 3) розглянути семантичну структуру слова: ЛСВ, полісемію, омонімію, антонімію;
- 4) розглянути синтагматичні зв'язки в лексиці;
- 5) проаналізувати парадигматичні зв'язки в лексиці;
- 6) ознайомити студентів з базовими теоріями поля;
- 7) узагальнити основні методи семантичного аналізу;
- 8) охарактеризувати типи словників.

4. Результати навчання (компетентності). Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після опанування даної дисципліни студенти будуть знати:

- базові поняття лексичної семантики;
- основні етапи історичного розвитку семасіології як науки;
- основні методи семантичного аналізу.

Студенти здобудуть наступні компетентності, зокрема:

- користуватись різними методами семантичного аналізу для вибору лексичного еквівалента в конкретній мовній ситуації;
- грамотно користуватись відповідними лексикографічними джерелами для вибору лексичного еквівалента;
- компетентно оцінювати рівень якості вибору лексичного еквівалента.

5. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (Денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Практ.	Самост. робота	Інд. робота	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Historical background of the notion “semantics”.							
Тема 1. Historical background of the notion “semantics”. The goal of the course.	8	2		6			ДС + РЗ/ 5
Тема 2. Seven types of the meaning and methods of their analysis.	14	2	2	8		2	
Тема 3. The semantic structure of the word.	12	2	2	8			
Тематична контрольна робота 1	1		1				Т/ 5
Разом за модулем 1	35	6	5	22		2	10

Змістовий модуль 2. Syntagmatic and paradigmatic relations in lexics.							
Тема 4. Syntagmatic relations in lexics.	11	2	1	7		1	ДС + РЗ/ 5
Тема 5. Paradigmatic relations in lexics.	11	2	1	7		1	
Тематична контрольна робота 2	1		1				Т/ 5
Разом за модулем 2	23	4	3	14		2	10
Змістовий модуль 3. Field theories and methods of semantic analysis.							
Тема 6. The main field theories.	13	2	1	8		2	ДС + РЗ/ 5
Тема 7. Methods of semantic analysis.	11	2	1	8			
Тема 8. Types of dictionaries.	7	2	1	4			
Тематична контрольна робота 3	1		1				Т/ 5
Разом за модулем 3	32	6	4	20		2	10
Індивідуальна робота							ІРС/10
Види підсумкового контролю							Бал
Залікова контрольна робота							Т / 60
Всього годин:	90	16	12	56		6	100

Таблиця 2а (Заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Практ.	Самост. робота	Інд. робота	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Historical background of the notion “semantics”.							
Тема 1. Historical background of the notion “semantics”. The goal of the course.	8,5	0,5		6		2	ДС + РЗ/ 5
Тема 2. Seven types of the meaning and methods of their analysis.	14,5	1	1,5	10		2	
Тема 3. The semantic structure of the word.	13	1		10		2	
Тематична контрольна робота 1	0,5		0,5				Т/ 5
Разом за модулем 1	36,5	2,5	2	26		6	10

Змістовий модуль 2. Syntagmatic and paradigmatic relations in lexics.							
Тема 4. Syntagmatic relations in lexics.	12	1		10		1	ДС + РЗ/ 5
Тема 5. Paradigmatic relations in lexics.	12	1		10		1	
Тематична контрольна робота 2							Т/ 5
Разом за модулем 2	24	2		20		2	10
Змістовий модуль 3. Field theories and methods of semantic analysis.							
Тема 6. The main field theories.	11	0,5	0,5	8		2	ДС + РЗ/ 5
Тема 7. Methods of semantic analysis.	12,5	1	0,5	10		1	
Тема 8. Types of dictionaries.	5			4		1	
Тематична контрольна робота 3	1		1				Т/ 5
Разом за модулем 3	29,5	1,5	2	22		4	10
Індивідуальна робота							ІРС/10
Види підсумкового контролю							Бал
Залікова контрольна робота							Т / 60
Всього годин:	90	6	4	68		12	100

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Таблиця 3

Тема	Кількість годин		Питання для самостійного опрацювання
	денна форма	заочна форма	
Тема 1. Historical background of the notion “semantics”. The goal of the course.	6	6	
Тема 2. Seven types of the meaning and methods of their analysis.	8	10	The connotative meaning. The reflected meaning. The collocative meaning.
Тема 3. The semantic structure of the word.	8	10	Polysemy. Homonymy.
Тема 4. Syntagmatic relations in lexics.	7	10	Grammatical combinability of the words.
Тема 5. Paradigmatic relations in lexics.	7	10	Synonymic line. Hyponimic group.

Тема 6. The main field theories.	8	8	The Trier's field theory.
Тема 7. Methods of semantic analysis.	8	10	Method of componential analysis.
Тема 8. Types of dictionaries.	4	4	Types of dictionaries.
Всього	56	68	

IV. Політика оцінювання

При вивченні курсу студент виконує такі види робіт: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу для відповідей на семінарах та написання поточних модульних контрольних робіт, вивчення матеріалу для самостійної роботи, виконання індивідуальної роботи, вивчення матеріалу для складання заліку.

Навчальний курс складається з трьох кредитів. Сумарна кількість балів, яку студент отримує при засвоєнні змістового модуля за 100-бальною шкалою, визначає його підсумкову оцінку, яка відповідає: відмінно, дуже добре, добре, задовільно, незадовільно (з можливістю повторного складання).

Таблиця 4

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Після виконання програми курсу «Основи лексичної семантики» студент може набрати максимальну кількість балів (100), яка складається з

1) *поточного контролю*, яке спрямоване на перевірку знань студента і здійснюється викладачем протягом семестру – **40 балів** – за сумою наступних результатів:

- поточного оцінювання під час семінарських занять (**максимум 5 балів, 3*5=15 балів**),
- індивідуальної роботи (**максимум 10 балів**):
 - 1) Тема 2: Написати по 1 прикладу на 7 типів значень слова. – 5 балів
 - 2) Тема 8: Дати опис одного словника – 5 балів
- поточних тематичних контрольних робіт (**максимум 5 балів, 3*5=15 балів**);
 - 2) підсумкового контролю (заліку) – **60 балів**, який представлений у формі підсумкового тесту (**максимум 60 балів**).

Таблиця 5

Розподіл балів по модулям

Поточний контроль 40 балів						Підсумковий контроль (екзамен) 60 балів	Сума	
Модуль I. Поточне оцінювання під час практичних занять			Модуль II. Індивідуальна робота	Модуль III. Тематичні контрольні роботи			Модуль IV. Залік	
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ3		ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ3	Підсумковий тест	
5	5	5		5	5	5		
15			10	15			60	100

Учасник освітнього процесу має дотримуватися навчальної етики, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися часових меж та лімітів навчального процесу.

У разі відсутності з поважної причини на лекційному занятті студент самостійно опрацьовує матеріал і представляє опрацьовану тему у вигляді конспекта, презентації, або плаката. За відсутності на практичному (семінарському) занятті знання студента оцінюють за результатами усного опитування по темі.

Якщо студент хоче покращити підсумковий бал за аудиторну роботу, пропонується підготовка та написання тез.

V. Підсумковий контроль

Вивчення курсу «Основи лексичної семантики» закінчується заліком.

Підсумковий контроль здійснюється лектором і може проводитись лише один раз згідно із розкладом. Відсутність студента на підсумковому модульному тесті оцінюється у "0" балів. Повторне складання підсумкового

модульного контролю для студента можливе за умови його відсутності з поважної причини відповідно до графіка, затвердженого кафедрою практики англійської мови.

Залік проводиться у вигляді підсумкової контрольної роботи (*максимум 60 балів*). У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, перездавши одну з тем, або виконавши практичне завдання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основний перелік:

1. Васильев Л.М. Современная лингвистическая семантика. Учеб. Пособие для вузов. / Васильев Л.М. – М. : Высшая школа, 1990. – 176с.
2. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика. / Кобозева И.М. – М. : Эдиториал УРСС, 2000. – 352с.
3. Кронгауз М.А. Семантика. / Кронгауз М.А. – М. : РГГУ, 2001. – 400с.
4. Левицкий В.В. Семасиология. / Левицкий В.В. – Винница, 2006. – 512 с.
5. Павилёнис Р.И. Проблема смысла: современный логико-философский анализ языка / Павилёнис Р.И. – М. : Мысль, 1983 – 286с.

Додатковий перелік:

1. Апресян Ю. Д. Лексическая семантика (синонимические средства языка). Т.1. – М. : Издательская фирма «Восточная литература», 1995. – 472с.
2. Арутюнова Н.Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы. – М. : Наука, 1976. – 383 с.
3. Арутюнова Н.Д. Типы языковых значений (оценка, событие, факт). – Москва, 1988. – с. 339.
4. Вежбицка А. Язык. Познание. Культура. – М. : Русские словари, 1996. – 412с.
5. Городецкий Н.Б. К проблеме семантической типологии. – М. : Издательство Московского университета, 1969. – 564 с.
6. Гуйванюк Н.В., Чолкан В.А. Співвідношення об'єктивної та суб'єктивної модальності в реченні: Навчальний посібник. – Чернівці: Рута, 1997. – 63 с.
7. Денисова С.П. Типология категорий лексичної семантики. – К. : Вид-во Київського держ. лінгвістичного ун-ту, 1996. – 294 с.

8. Кезина С.В. Семантическое поле как система. // Филол. науки. – М. : Мысль, 2004. – С. 79-86.
9. Кобозева И.М. Лингвистическая семантика. Раздел: Семантика. Монография. – М. : Гнозис, 2005. – 326 с.
10. Дж. Лайонз. Лингвистическая семантика: введение. – М., 2003.
11. Нікітіна Ф.О. Виділення і визначення лексико-семантичних полів. // Мовознавство. – 1981. – № 1. – С. 11-15.
12. Посох А.В. Компонентный анализ семантики. Методы изучения лексики. – Минск, 1977.
13. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К.: Фітосоціоцентр, 1999. – 148 с.
14. Соколовская Ж.П. Проблемы системного описания лексической семантики [Текст]. – К. : Наук. думка, 1990. – 183 с.
15. Статистическое изучение лексической семантики [Текст] : учеб. пособие для студентов. Учеб.-метод. каб. по высш. образованию, Черновиц. гос. ун-т. - К. : УМК ВО, 1989. – 155 с.
16. Уфимцева А.А. Лексическое значение [Текст]; отв. ред. Ю. С. Степанов. – АН СССР, Ин-т языкознания. – М. : Наука, 1986. – 240 с.
17. Grzegorzczkova R, Teoretyczne i metodologiczne problemy semantyki w perspektywie tzw. kognitywnej teorii języka // Studia semantyczne, Warszawa, 1993 s. 9-22
18. Grzegorzczkova R. Wprowadzenie do semantyki językoznawczej, Warszawa, 2001. S.182

Словники

1. Лингвистический энциклопедический словарь. – М., 1990.
2. Селіванова Олена. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава: Довкілля-К, 2006. – 716 с.
3. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – 2-е изд., стер. – М : УРСС : Едиториал УРСС, 2004. – 571 с.
4. Crystal D. An Encyclopedic Dictionary of Language and Languages. – Oxford, 1992.
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language. – Cambridge, 1992.
6. Skudrzykova A., Urban K. Mały słownik terminów z zakresu socjolingwistyki i pragmatyki językowej. – Kraków; Warszawa, 2000.

Интернет ресурси

1. <http://www.sil.org/linguistics/GlossaryOfLinguisticTerms>
2. http://dir.Yahoo.com/Social_Science/linguistics_and_human_languages
3. <http://www.etymonline.com> Online Etymology Dictionary
4. <http://www.m-w.com> Merriam-Webster's Collegiate Dictionary 10th edition